

РЕШЕНИЕ

№ 16800

гр. София, 16.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 2 състав, в
публично заседание на 17.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгения Иванова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разглежда дело номер **344** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на М. Й. Й., чрез адв. И. Т. срещу Отказ рег. № НТУ/94-00-28296/16.12.2024 г. на директора на НТУ при АПИ, с което е отказано възстановяването на недължимо платена сума за винетна такса.

В жалбата се поддържа становище за незаконосъобразност на постановения отказ, като се твърди, че същият е издаден в нарушение на административнопроизводствените правила и в противоречие с материалноправните разпоредби. Изложени са съображения, че УС на АПИ няма право да въвежда допълнителни изисквания и условия за възстановяване на суми. Претендира се отмяна на отказа и присъждане на разноски.

Ответникът не се представлява и не е заявил становище по основателността на жалбата.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена за възможността да участва в производството, не изпраща представител и не ангажира становище по основателността на жалбата.

Административен съд София – град след като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателката М. Й. Й. е подала Заявление за възстановяване на недължимо внесени такси по чл. 10, ал .1, т. 2 от Закона за пътищата при заплащане на тол такса чрез закупуване на еднократна маршрутна карта в т.ч. при заплатена два или повече пъти тол такса за един и същи номер на автомобил. В искането е посочено, че поради грешка повторно е закупена на 02.12.2024 г. винетка за една година за автомобил С., категория М1, емисионен клас EURO 6D.

По заявлението е постановен отказ рег. № НТУ/94-00-28296/16.12.2024 г. на директора на НТУ

при АПИ, в който е посочено, че след извършена служебна проверка е установено, че за ППС с рег. [рег.номер на МПС] , националност България, категория ≤ 5 тона, са платени две годишни електронни винетки както следва:

- винетка № 24112469450030 с период на валидност от 27.11.2024 г. до 26.11.2025 г.;

- винетка № 24120225951571 с период на валидност 03.12.2024 г. – 02.12.2025 г.

Посочено е, че на основание Процедура за възстановяване на недължимо внесени такси по чл. 10, ал. 1, т. 1 ЗП, възстановяване на суми се допуска в случай на допуснато два или повече пъти заплащане на винетна такса за едно и също превозно средство с вписани еднакви регистрационни номера, категория и държава на регистрация, със следната допустима разлика в периодите на валидност, а именно:

- разликата в периодите на валидност между заплатените винетни такси не следва да е повече от 3 дни, в случай, че и двете винетни такси са платени в брой или с картово плащане;

- разликата в периодите на валидност между заплатените винетни такси не следва да е повече от 5 работни дни, в случай, че първото плащане е по банков път.

Административният орган е приел, че е налице разлика в периодите на валидност 7 дни, поради което възстановяването на недължимо внесена такса не може да бъде удовлетворено.

При така установената фактическа обстановка, СЪДЪТ обосновава следните правни изводи:

Жалбата е допустима, а по същество е **ОСНОВАТЕЛНА** по следните правни съображения:

При разглеждане на жалби срещу административни актове и наложени принудителни административни мерки, Административния съд следва да прецени дали съответният акт е издаден от компетентен орган в предвидената от закона форма и при правилно приложение на материалния и процесуалния закон, както и дали акта съответства на целта на закона, независимо от посочените в жалбата обстоятелства.

С оглед изследване на подведомствеността като процесуална предпоставка за предявяването на жалбата пред административните съдилища, намира следното:

Винетната такса е вид пътна такса, установена за плащане със закон - чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата (ЗП). Обхватът на платената пътна мрежа, за ползването на която е установена тази такса, се определя от Министерски съвет (чл. 10, ал. 3) и заплащането става по Тарифа, приета също от Министерски съвет (чл. 10, ал. 6). Средствата, събрани от винетни такси, постъпват в държавния бюджет. Ползването на платената пътна мрежа без да е заплатена съответна винетна такса е скрепено с административна санкция, установена в закон (ЗДвП). Следователно, предвид характера и произхода на тази такса, същата следва да се окачестви като държавна такса - публично държавно вземане по чл. 162, ал. 2, т. 3 от ДОПК. Последното е и изрично регламентирано в чл. 55 от Закона за пътищата, съгласно който невнесените такси по чл. 10 и таксите по чл. 18 се събират от териториалните поделения на Националната агенция за приходите заедно с лихвите по Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания и по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Правоотношенията, които се развиват между държавата и физическите и юридическите лица по повод събирането на публични държавни вземания, каквито са държавните такси, неизчерпателно изброени в чл. 4 ЗДТ, и изрично посочени в други закони, са с публичноправен характер. Когато съответното лице е платило недължимо или е надвнесло в полза на бюджета суми като държавна такса, вземането му има частноправен характер. В някои случаи за такива вземания, когато законът изрично посочва процесуален ред за събиране на таксите (например чл. 55 от Закона за пътищата) определя реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс за събиране на определени невнесени такси), редът за възстановяване на надвзети или недължимо събрани държавни такси следва да е редът на съответния процесуален закон.

На следващо място субектът (Агенция "Пътна инфраструктура"), на когото държавата е възложила събирането на процесната пътна такса, също обосновава извод за типична административна дейност, свързана с неравнопоставеност на субектите и отношения на власт и подчинение. Съгласно Закона за администрацията Председателят на Агенция "Пътна инфраструктура" е орган на изпълнителната власт, а самата Агенция е неговата администрация, чрез която се осъществявала дейността на този орган. Съгласно чл. 10, ал. 10 от Закона за пътищата и чл. 3, ал. 5 от Наредбата за условията, реда и правилата за изграждане и функциониране на смесената система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние (Наредбата) Агенция "Пътна инфраструктура" осъществява правомощията на държавата във връзка със събирането на пътните такси по този член и функциите на лице, събиращо пътни такси. Съгласно чл. 21 от Закона за пътищата (редакция ДВ, бр. 75 от 2009 г. и следващи изменения) Националната агенция "Пътна инфраструктура" към Министерския съвет се преобразува в Агенция "Пътна инфраструктура" към министъра на регионалното развитие и благоустройството и е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на регионалното развитие и благоустройството, със седалище С. и със специализирани звена: областни пътни управления, Национално тол управление и Институт по пътища и мостове. В чл. 21, ал. 3 от Закона за пътищата са изброени правомощията на Агенцията, сред които са организиране на събирането на винетни такси, тол такси и други такси, предвидени в закона, осъществяване функциите на държавна пътна администрация, подпомагане на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който от своя страна контролира дейността и бюджета на Агенцията.

Съгласно чл. 3, ал. 5 от Наредбата за условията, реда и правилата за изграждане и функциониране на смесена система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние Агенция "Пътна инфраструктура" осъществява, съобразно своите компетенции, правомощията на държавата във връзка с функциониране на смесената система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние, както и дейността по практическото прилагане, въвеждането, функционирането и контрола на Електронната система за събиране на пътни такси по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата. Анализът на всички изброени по-горе разпоредби налага извода, че се касае за правоотношение, възникнало от дейност по събиране на държавна такса, определена със закон, в полза на държавата, която дейност се реализира от орган с властнически правомощия, т. е. на лице е административна дейност, основана на власт и подчинение, а не търговска или друга независима икономическа дейност на ответника с цел печалба. Поради липсата на облигационни отношения между равнопоставени субекти, споровете, възникнали в резултат на описаната дейност, са в компетентността на административните съдилища.

По отношение на компетентността на директора на НТУ, съдът съобрази следното:

Съгласно чл. 33а от Правилника за структурата, дейността и организацията на работа на Агенция "Пътна инфраструктура", Националното тол управление е специализирано звено (на АПИ, вж. чл. 21 от ЗП), което изпълнява всички функции на Агенцията като лице, събиращо пътни такси по чл. 10, ал. 1 и 2 от ЗП, администриране събирането на пътни такси по чл. 10, ал. 1 и 2 от Закона за пътищата и осъществяване на контрол и надзор върху доставчиците на услуги за електронно събиране на такси за изминато разстояние – националните доставчици на услуги за електронно събиране на такси за изминато разстояние и доставчиците на Европейската услуга за електронно събиране на такси за изминато разстояние (ЕУЕСТ), и върху доставчиците на деклариран данни, с които агенцията има сключени договори..

От тук следва, че след като НТУ не е самостоятелно юридическо лице, а е специализирано звено

към АПИ (обсъдено по-горе), материално компетентен административен орган е ръководителят на юридическото лице на бюджетна издръжка, в случая председателят на управителния съвет на АПИ (арг. чл. 19, ал. 4 т. 1 от ЗА вр. чл. 11, ал. 2, т. 1 Правилника). Съгласно чл. 22, ал. 3 от ЗП Ръководителите на звената по ал. 1 (специализираните звена, сред които е и НТУ) или упълномощени от тях длъжностни лица представляват агенцията във връзка с дейността, която осъществяват. Съгласно ал. 2, т. 4 от Правилника НТУ осъществява събирането на такси за ползване на платената пътна мрежа по време – винетни такси, и такси за изминато разстояние – тол такси, по републиканските пътища в обхвата, който е определен по чл. 10, ал. 3 от Закона за пътищата. От това следва, че искането е разгледано и по него се е произнесъл материално компетентен орган, в кръга на правомощията му. Компетентността на директора на НТУ произтича от устройствения правилник.

Не се констатира нарушение на процесуалните правила, които да са от такова естество, че да са ограничили правото на защита на жалбоподателя, поради което възражението в тази насока се преценява като неоснователно.

По материалната законосъобразност на акта, съдът намира следното:

Съгласно чл. 55, ал. 2 ЗП недължимо платени такси по чл. 10, ал. 1 и 2, чл. 10а, ал. 2 и чл. 10б, ал. 5, както и недължимо платените глоби и имуществени санкции в случаите по чл. 179, ал. 3д, изречение четвърто от Закона за движението по пътищата се връщат по искане на заинтересованата страна в срок до 5 работни дни по банков път или на каса по ред, утвърден от управителния съвет на Агенция "Пътна инфраструктура". По силата на законовата делегация УС на АПИ е утвърдил Процедура за възстановяване на недължимо внесени такси по чл. 10, ал. 1, т. 1 от закона за пътищата - винетни такси. С нея, съгласно законовата регламентация на чл. 55, ал. 2 ЗП, определя реда за възстановяване на суми от Национално тол управление при Агенция „Пътна инфраструктура“ при недължимо внесени такси по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата, в т.ч. при два или повече пъти заплащане на винетни такси.

В т. III. 3.1. от процедурата е посочено, че възстановяване на недължимо внесени такси съгласно т. 1.1., раздел I, е допустимо за собственик, ползвател съгласно изискванията на чл. 4, ал. 3 от Наредба № I- 45 от 24.03.2000 г., упълномощен от тях ползвател на пътно превозно средство, ползвател въз основа на друго правно основание или лице, извън горните, което е заплатило винетната такса, чието възстановяване се иска, в следните случаи:

3.1.1. Налице са издадени две или повече електронни винетки за едно и също пътно превозно средство, с вписани еднакви регистрационни номера, категория и държава на регистрация;

3.1.2. Налице е следната допустима разлика в периодите на валидност:

- Разликата в периодите на валидност между заплатените винетни такси е не повече от 3 /три/ дни, в случай, че и двете или повече винетни такси са платени в брой или с картово плащане;
- разликата в периодите на валидност между заплатените винетки такси е до 5 /пет/ работни дни, в случай че първото плащане е по банков път.

Видно от цитираните процедурни правила, и от текста на т. III. 3.1. са регламентирани два случая при които се възстановява недължимо платена такса – 1. Налице са издадени две или повече електронни винетки за едно и също пътно превозно средство, с вписани еднакви регистрационни номера, категория и държава на регистрация и 2. Налице е следната допустима разлика в периодите на валидност: - разликата в периодите на валидност между заплатените винетни такси е не повече от 3 /три/ дни, в случай, че и двете или повече винетни такси са платени в брой или с картово плащане; - разликата в периодите на валидност между заплатените винетки такси е до 5 /пет/ работни дни, в случай че първото плащане е по банков път.

За да откаже възстановяване административният орган е приел, че конкретния случай попада в

хипотезата на т.3.1.2. – разликата в периодите на валидност е повече от 3 дни.

На първо място съдът намира, че УС на АПИ недопустимо е излязъл от рамките на законната му делегация, като съгласно чл. 55, ал. 2 ЗП, на органа е възложено изготвяне на правила, регламентиращи реда за възстановяване на недължимо платени такси. В случая обаче освен реда, органът е въвел и допълнителни изисквания за възстановяване на недължимо платените такси, като е въвел времево ограничение в разликата в периодите на валидност на двете винетки. Законът не предвижда такова право на органа и не му е възложил да определи при какви условия ще се възстановяват такси и какви ще са изискванията за това. Законодателят е предвидил единствено правомощието да определи реда, по който това ще става, което касае вътрешната организация на органа, но не и изисквания към лицата, платили недължимо такса. Съгласно чл. 4б ЗДТ недължимо платени такси се връщат по искане на заинтересованата страна. Нито ЗДТ, нито ЗП предвиждат възможността административният орган да въвежда допълнителни изисквания освен недължимостта на таксата, за да я възстанови. В случая обаче е сторено точно това, поради което процедурните правила в тази им част противоречат на акт с по-висша юридическа сила и следва да останат неприложени.

На следващо място, видно от текста на т. III. 3.1. от процедурата, възстановяване се дължи в случаите по т. 3.1.1 и по 3.1.2. Регламентирани са две отделни хипотези, като тази по т.3.1.1 изобщо не е коментирана от органа. Същевременно няма спор, че втората винетка - № 24120225951571 с период на валидност 03.12.2024 г. – 02.12.2025 г. е платена за ППС с рег. [рег.номер на МПС] , националност България, категория <= 5 тона. Индивидуализиращите данни са същите, като по първата виентка. Обективно е невъзможно едно и също МПС да бъде управлявано по републиканската пътна мрежа 2 пъти едновременно, поради което втората винетка е очевидно недължимо платена. Втората винетка е закупена 6 дни след първата, тоест е налице съществено прекриване / около98%/ в периода, за който е платена винетката. Първата е от 27.11.2024 г. до 26.11.2025 г., а втората от 03.12.2024. до 02.12.2025 г. При това положение, незаконосъобразно и в нарушение на чл. 4б ЗДТ е отказано връщането на недължимо платената такса за втора винетка за същото МПС.

Горното мотивира извод за незаконосъобразност на обжалвания административен акт, което налага отмяната му и връщането на преписката на директора на НТУ за ново произнасяне по подаденото заявление, съобразно мотивите на настоящото решение. С оглед изхода на спора и чл. 143 АПК на жалбоподателката се дължат разноски, съобразно представения списък, общо в размер на 310 лв.

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд- София – град, II-ри състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ жалба на М. Й. Й., Отказ рег. № НТУ/94-00-28296/16.12.2024 г. на директора на НТУ при АПИ, с което е отказано възстановяването на недължимо платена сума за винетна такса.

ВРЪЩА преписката на Директора на Национално тол управление за ново произнасяне по Заявление за възстановяване на недължимо внесени такси по чл. 10, ал .1, т. 2 от Закона за пътищата при заплащане на тол такса чрез закупуване на еднократна маршрутна карта в т.ч. при заплащане два или повече пъти тол такса за един и същи номер на автомобил, подадено от М. Й. Й..

ОСЪЖДА Агенция „Пътна инфраструктура“ да заплати на М. Й. Й. сума в размер

на 310 лв., представляваща сторени по делото разноси.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: